

Pavel,
Duhul
și
poporul lui
Dumnezeu

Gordon Fee

Casa Cărții, Oradea
2010

Paul, the Spirit and the People of God, by Gordon D. Fee
© 1996 by Hendrikson Publishers, Inc.
P. O. Box 3475
Peabody, Massachusetts 01961-3473
All rights reserved.

Citatele biblice care nu sunt urmate de o mențiune explicită reprezintă traduceri libere ale citatelor parafrazate de autor.

Versiuni folosite:

NIV – New International Version

VDC – Versiunea Dumitru Cornilescu

NTR – Noua Traducere Română

*Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții.
Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu
aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.*

Pavel, Duhul și poporul lui Dumnezeu

de Gordon D. Fee

Copyright © 2010 Casa Cărții

O. P. 2, C. P. 30,

410670 Oradea

Tel. / Fax: 0259-469057; 0359-800761; 0728-874975

Email: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FEE, GORDON D.

Pavel, Duhul și poporul lui Dumnezeu / Gordon D. Fee.

- Oradea : Casa Cărții, 2010

Index

ISBN 978-973-8998-81-0

235.3 Pavel

Traducerea: Ionel Mitra

Editarea: Paulian Petric

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Coperta: Adrian Mihocaș

Pentru Maudine –
darul lui Dumnezeu pentru viața mea,
în cel de-al patruzecilea an împreună

CUPRINS

Prefață	9
Uvertură – O invitație la a citi scrierile lui Pavel într-un mod nou	15
1. O „teologie” a Duhului? – Duhul în teologia paulină	19
2. Dumnezeu vine din nou la poporul Său – Duhul ca Prezența reînnoită a lui Dumnezeu	27
3. Sfântul Cine? – Duhul ca Persoană	43
4. Dumnezeu în trei Persoane – Duhul și Trinitatea	55
5. Începutul sfârșitului – Duhul ca o dovadă a „prezenței viitorului”	69
6. Un popor pentru Numele Lui – Duhul și poporul lui Dumnezeu	83
7. Convertirea: Intrarea (partea I) – Duhul și auzirea Evangheliei	95
8. Convertirea: Intrarea (partea a II-a) – Duhul în momentul intrării	105
9. Convertirea: Rămânerea (partea I) – Duhul și etica paulină	117
10. Convertirea: Rămânerea (partea a II-a) – Roada Duhului	131
11. Războiul continuu – Duhul împotriva firii	145
12. Putere în slăbiciune – Duhul, slăbiciunea din prezent și rugăciunea	159
13. Spre lauda slavei Sale – Duhul și închinarea	171
14. Darurile controversate? – Duhul și <i>charismata</i>	183
15. De aici încotro? – Duhul pentru azi și pentru mâine Anexă – Botezul Duhului și botezul în apă în scrierile lui Pavel	199 213
Index scriptural	225

PREFAȚĂ

Această carte are o istorie complexă. Este cartea pe care am sperat să o scriu în urmă cu câțiva ani la propunerea celor de la Hendrickson Publishers. Această editură mi-a solicitat să „extind puțin” articolul despre Duhul Sfânt în scrierile pauline, articol ce apăruse în *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements* [Dicționarul mișcărilor pentecostale și carismatice], Grand Rapids, Mi., Zondervan, 1988. Spre surprinderea mea, în timp ce scriam acest articol am descoperit că nu exista nicio carte consacrată subiectului respectiv; astfel, am început să scriu o carte care să umple acest gol.

În același timp, eram nerăbdător să argumentez concluziile prezentate în articolul din dicționar. Am decis, așadar, că aveam nevoie de o exegeză atentă și exhaustivă a fiecărui text paulin care vorbește despre Duhul Sfânt sau despre lucrarea Duhului. Rezultatul final a fost cartea *God's Empowering Presence* [Prezența împuternicitoare a lui Dumnezeu], Peabody, Mass., Hendrickson, 1994, de aici înainte *GEP*, un tom masiv plin de detalii (necesare) și argumentații riguroase.

Așadar prima abordare a temei a avut ca rezultat o carte destinată cu precădere cercetătorilor și pastorilor, urmărind să aducă un oarecare echilibru modului în care prezentăm teologia paulină. Cu toate că se vorbește mult despre rolul important al Duhului în viața și în gândirea lui Pavel, cercetătorii Noului Testament, în general, și în special cei focalizați specific asupra scrierilor pauline, au marginalizat din plin acest rol. Am scris *GEP* în parte pentru a îndrepta această situație.

Ceea ce însă m-a determinat să recurg la prezentarea materialului într-o formă diferită, și anume cea a cărții de față, a fost teama că temele cruciale pentru Pavel – așa cum le percep eu – ar putea fi îngropate fie sub greutatea abordării exhaustive din *GEP*, fie sub prezentarea de tip compendiu teologic ce caracterizează ultimele patru capitole ale aceleiași lucrări.

UVERTURĂ –

O INVITAȚIE LA A CITI SCRIERILE LUI PAVEL ÎNTR-UN MOD NOU

*Pentru Pavel, de la început până la sfârșit, prezența Duhului –
ca realitate vie și trăită – reprezenta problema crucială
în viața creștină, iar a nu recunoaște acest fapt
este dovada unei lecturi deficitare a scrierilor pauline.*

Creștinii contemporani au tot dreptul să fie îngrijorați. Într-o lume care devine tot mai seculară, individualistă și relativistă – numită în anii '60 „postcreștină”, iar acum „postmodernistă” – Biserica este considerată în mod sistematic drept irelevantă, în cel mai bun caz, iar în cel mai rău caz, ca ținând de Neandertal. Vorbind deschis, o mare parte a vinei o poartă Biserica, în special aceia dintre noi care facem parte din ea, mândrindu-ne că am rămas fideli ortodoxiei credinței istorice. Mult prea adesea ortodoxia noastră a fost fie diluată de o alianță nesfântă cu o anumită agendă politică, fie diminuată prin etici legaliste sau relativiste fără prea mare legătură cu caracterul lui Dumnezeu, fie făcută ineficientă printr-un raționalism omniprezent într-o lume ce devine tot mai non-raționalistă.

Există însă și motive de speranță, întrucât postmodernismul contemporan este foarte asemănător cu lumea și cultura greco-romană în care a apărut Evanghelia pentru prima dată, cu aproximativ două mii de ani în urmă. Secretul succesului primilor creștini în mediul lor cultural se întemeiază în primul rând pe faptul că în centrul „veștii bune” pe care ei au adus-o se afla viața, moartea și învierea lui Isus. Emanuel venise, aducând cu El atât revelare a caracterului lui Dumnezeu („De atâta vreme sunt cu voi, și nu M-ai cunoscut [...]”? Cine

O „TEOLOGIE” A DUHULUI? – DUHUL ÎN TEOLOGIA PAULINĂ

*Pentru ca trăirea vieții Duhului să fie mai eficientă,
trebuie ca teologia noastră despre Duhul Sfânt și trăirea prezenței Sale
să fie mai strâns legate una de alta.*

Îmi aduc bine aminte de profesorul meu de teologie, care afirma răspicat: „*Fiecare* are o teologie [adică, o oarecare concepție rudimentară – pe baza căreia trăiește – despre Dumnezeu și despre lume]; întrebarea nu este *dacă* ai o teologie – căci ai una, ci *dacă* ai o teologie *bună*.”

Fără o altă justificare așadar, această carte este în primul rând o carte consacrată *teologiei* lui Pavel, cu alte cuvinte modului în care Pavel a înțeles ființa și căile lui Dumnezeu, și rolului pe care Duhul îl are în această teologie. Fără îndoială, pentru unii, o carte de „teologie” despre Duhul este sărutul morții; și în multe privințe sunt și eu în aceeași tabără. Însă ne lipsește un cuvânt mai bun; și în fond, sănătatea bisericii contemporane necesită ca *teologia* ei despre Duhul și *trăirea* prezenței Duhului să se armonizeze mult mai mult decât s-a întâmplat în mare parte a perioadelor din trecut.

În sens general, teologia are de-a face cu o înțelegere – ce presupune analiză și reflecție – asupra lucrurilor divine, urmărind modul în care diferitele lucruri pe care le credem despre Dumnezeu și despre căile Sale pot fi puse împreună într-un tot unitar și coerent. Însă nu îl întâlnim pe Pavel reflectând asupra Duhului Sfânt – oricum nu mai mult decât îl vedem reflectând asupra semnificației Cinei Domnului sau asupra relațiilor din Dumnezeire, pe care el le presupune și care, în scrierile sale, apar sporadic într-un mod provocator. Așa cum se întâmplă deseori cu astfel de lucruri fundamentale, rareori le supunem reflecției noastre. Ele nu sunt decât parte a lucrurilor ce țin de viața de zi cu zi; iar ceea ce

spunem despre ele este adesea ceva improvizat, prozaic, lipsit de orice argument sau explicație.

Și totuși, în permanență Pavel face de fapt teologie. Spre deosebire de teologia de tip scolastic sau universitar – cu caracterul ei reflexiv, teologia paulină este una „operativă”, fiind o „teologhisire” care are loc în piață, unde credința și experiența cu Dumnezeu se izbesc de sistemele de gândire, de credințele și de viața de fiecare zi a oamenilor din lumea greco-romană de la începutul celei de-a doua jumătăți a secolului I. Teologia „operativă” a lui Pavel este mult mai complexă pentru că are loc într-un mediu foarte divers din punct de vedere etnic și social. Iată de ce, în parte, chestiunile ridicate de Pavel se referă la ceea ce face în istorie Dumnezeul evreilor (singurul Dumnezeu) prin Cristos și prin Duhul, care în înțelegerea lui Pavel Și-a manifestat prezența într-un context predominant neevreiesc.

Într-un astfel de cadru Pavel predică, trăiește, reanalizează, reafirmă adevăruri vechi și noi, în timp ce și el se frământa cu ceea ce însemna pentru evrei și pentru neevrei să constituie împreună singurul popor al lui Dumnezeu. În acest proces, el „facea” în mod constant teologie, străduindu-se să înțeleagă și să vadă cum operează și cum se răspândește Evanghelia în acest nou context atât de radical diferit de lumea iudaică – o lume mai insulară – în care a apărut Evanghelia prima dată în istorie.

În această abordare a concepției lui Pavel, principala noastră preocupare este să înțelegem ce anume *afirmă* el cu privire la Duhul, de vreme ce cuvintele sale sunt pentru noi principala fereastră spre modul său de gândire. Dar trebuie să facem mai mult decât doar să adunăm toate pasajele și apoi să le testăm prin prisma unor presupuziții doctrinale, deoarece, abordând această temă a Duhului, avem de-a face cu tema esențială a *experienței* creștinismului primar. Singura teologie validă, la urma urmelor, este cea transpusă în viață; iar înțelegerea lui Pavel cu privire la Duhul Sfânt ține, în ultimă instanță, de trăirea credinței. Experimentarea prezenței Duhului a fost de fapt modul prin care primii creștini au primit mântuirea adusă de Cristos și prin care au ajuns să se înțeleagă pe ei înșiși ca trăind începutul vremurilor sfârșitului. Pentru ei, Duhul era atât dovada că mărețul viitor pregătit de Dumnezeu pentru poporul Său și-a făcut deja apariția în prezent, cât și garanția că Dumnezeu va duce la bun sfârșit ceea ce a început în Cristos (= cadrul escatologic al lui Pavel). Astfel, pentru primii creștini, Duhul